

FRIHED KRÆVER LIGHED

Af OLE THORNDAL, formand for Baptistkirken i Danmark, EBBE HOLM, medlem af KEKs arbejdsgruppe om menneskerettigheder og religionsfrihed og RASMUS HYLLEBERG, medlem af Kirkernes Verdensråds styrelse, alle medlemmer af Baptistkirken i Danmark

Borgere i Danmark har ifølge grundloven religionsfrihed, men den måde, som religionsfriheden praktiseres på, indebærer ikke lighed mellem på den ene side medlemmerne af den evangelisk lutherske kirke (Folkekirken) og på den anden side medlemmerne af andre kristne kirker og øvrige trossamfund.

Men giver det mening at have frihed uden lighed i et samfund, der udvikler sig til at blive mere og mere multi-etnisk, multi-kulturelt og multi-religiøst? Det er en debat, der for alvor begynder at presse sig på, både fordi det danske samfund ændrer sig, og fordi der sker en udvikling i verden omkring os, når det gælder forståelsen af religionsfrihed, ligesom der vedtages ny lovgivning på det religiøse område.

Danmark er målt med en menneskeretlig målestok et foregangsland, og det kan vi med rette være stolte over. Men når vi udenlands i økumeniske sammenhænge diskuterer religiøse minoriteters rettigheder, er det vanskeligt ja ligefrem pinligt at forklare, at andre ikke bør lade sig inspirere af den danske model, fordi trossamfund ikke er lige for loven og borgerne behandles forskelligt.

Siden Baptistkirken i Danmark blev stiftet i 1839 har det været en del af vor identitet at kæmpe for religionsfrihed og religionslighed i de første år af vor kirkes historie med det handicap, at vore ledere måtte føre diskussionen fra en fængselscelle. Sådan er vilkårene heldigvis ikke længere.

Men siden Berlin-murens forsvinden har menneskerettighederne fået en endnu mere fremtrædende placering på regeringers og staters dagsorden, og landene lader sig måle og veje af internationale organisationer for at se, om man lever op til menneskerettighederne og her kritiseres Danmark ofte, når det gælder den danske forståelse af religionsfrihed. På dette punkt er Danmark absolut ikke et foregangsland.

Internationale standarder for (religiøse) minoriteter har i lyset af specielt udviklingen i de østeuropæiske lande udviklet sig og sat de vesteuropæiske traditionelle systemer i fokus og under kritisk behandling. Samtidig har den danske regering og Folketinget vendt ryggen mod fremtiden og nægtet at forholde sig til de udfordringer, som allerede er her og som vil vokse endnu mere de kommende år. Der er derfor ikke meget perspektiv ved den strudse-strategi, som et flertal af Folketingets medlemmer hidtil har lagt sig fast på.

Da vi fik grundloven i 1849, blev den hilst velkommen med glæde og forventning, dels fordi det blev slået fast, at der i det danske samfund skulle være frihed til at følge sin egen overbevisning på det religiøse område, dels fordi der i grundloven tillige blev indlagt to såkaldte løfteparagraffer bestemmelser om at der ville blive gennemført en lovgivning ikke alene for Folkekirken, men også for øvrige trossamfund (§69). Meningen med disse løfteparagraffer har hele tiden været, at der med en lovgivning på det kirkelige område ville blive skabt en lighed mellem de religiøse grupper, der står mål med intentionerne om lighed i samfundet i øvrigt. Det er aldrig sket.

Der er nu gået mere end 150 år, siden vi fik religionsfrihed, og det må være på høje tid, at der nu også sikres en ligestilling af medlemmerne af alle trossamfund. Alt andet er simpelthen pinligt, når vi skriver det 21. århundrede.

Tidligere kirkeminister Margrethe Vestager havde den indstilling, at det er i orden, at når 86% af befolkningen tilhører Folkekirken, behøver der ikke være fuld lighed mellem den kirke og de godt 50 andre trossamfund (Politiken 3. marts 1999). Synspunktet er senere blevet støttet af flere ledende politikere. For den uopmærksomme læser kan det måske umiddelbart lyde tilforladeligt, men læs citatet igen og skift Folkekirken ud med navnet på landets største politiske parti.

Så står der reelt, at alle har frihed til at give udtryk for politiske holdninger, mens statsstøtte er forbeholdt landets største parti. Udlevering af stemmesedler kan kun ske ved henvendelse til det største politiske parti, som samtidig skal modtage oplysning om, hvilket andet parti man evt. er medlem af. Hvis ikke man er medlem af et andet parti eller ønsker at blive registreret som ikke partitilhørende, så er man automatisk medlem af det største parti! Sådan virker frihed uden lighed.

En sådan argumentation er uacceptabel, og ingen politiker vil finde sig i denne argumentation på andre områder end det religiøse!

Når statsmagten derfor praktiserer ulighed ved på det religiøse område at diskriminere imod bestemte samfundsgrupper eller giver privilegier til bestemte religiøse grupper, så er det et angreb på religionsfriheden. Religiøs overbevisning og religiøst tilhørsforhold kan kun håndhæves på en for alle acceptabel måde, når den enkelte har mulighed for at træffe sit personlige valg, uden at den verdslige statsmagt lægger pres på eller motiverer den enkelte i en bestemt retning.

En principiell debat om religionsfrihed ender ofte med at drukne i tal om, hvem der nu er mest privilegeret, når det gælder økonomi. Hvor vanskeligt det er at tage en objektiv økonomi-diskussion, blev fint illustreret af katolikken Jørgen Nybo Rasmussen, der den 28. juni i Kristeligt Dagblad venligt gjorde opmærksom på, at den katolske kirke så frem til at modtage erstatning samt renter af den enorme rigdom, som katolikkerne fik konfiskeret i 1536! Det var polemisk skrevet, men det får forhåbentlig Kirkeministeriet til at tænke sig bedre om, inden det fremturer med flere skæve beregninger i forsøg på at påvise, at religiøse mindretal er privilegerede. Retten til et vist skattefradrag for frivillige bidrag til kirkelige og humanitære formål gælder alle danske borgere og omfatter også de organisationer, der er tilknyttet Folkekirken. Det er ikke sagligt at sammenligne dette med den tvungne kirkeskat, som Folkekirken opkræver af sine medlemmer.

Af mere principielle forhold gælder det for medlemmer uden for Folkekirken, at de er:

- tvunget til at lade alle fødsler registrere i Folkekirken
- tvunget til at lade alle dødsfald registrere i Folkekirken
- tvunget til at lade alle kirkelige ægteskaber registrere i Folkekirken
- tvunget til at betale til aflønningen af Folkekirkens biskopper, kirkeministeriets embedsmænd, administrationen af kirkeskatten, hvis provenu tilfalder Folkekirken, fornyelse og vedligeholdelse af Folkekirkens bygninger samt en væsentlig del af aflønningen af Folkekirkens præster.

De sidstnævnte forhold opfattes som værende i strid med grundlovens §68, der fastslår, at ingen er pligtig at yde personlige bidrag til nogen anden gudsdyrkelse end den, som er hans egen.

Den gældende praksis indebærer endvidere ulighed på følgende områder:

- at kun studerende på universiteternes teologiske fakulteter, hvorfra Folkekirken traditionelt rekrutterer præster, får SU-støtte under uddannelsen, mens frikirkelige præsteuddannelser hidtil ikke er blevet SU-godkendt
- at det er forbundet med større omkostninger for ikke-medlemmer af Folkekirken at få foretaget begravelser af familiemedlemmer på Folkekirkens kirkegårde
- at kun Folkekirkens præster uden videre kan opnå status som hospitalspræster og fængselspræster
- at kun de af Kirkeministeriet udpegede udvalgsmedlemmer deltager i vurderingen af, om et trossamfund udenfor Folkekirken kan opnå status som trossamfund.

Det er vanskeligt at se, hvordan sådanne forhold kan opfattes på anden måde end som ulige vilkår for ligeberettigede borgere, og vi vil derfor opfordre både kirkeminister, regering og Folketinget til at fremme både frihed og lighed for alle på det religiøse område ved:

- at overføre alle civile registreringer af fødsler, ægteskaber og dødsfald til en offentlig myndighed udenfor det kirkelige regi
- at begravelser skal kunne finde sted på lige vilkår uanset religiøst tilhørsforhold
- at ingen tvinges til at betale udgifter til andre trossamfund end ens eget
- at statslige tilskud til kirkelige uddannelser og SU-støtte til præstestuderende gøres ens for alle borgere, uanset om uddannelsen tager sigte på ansættelse i Folkekirken eller i andre trossamfund.
- at alle præster ligestilles i forhold til særlige opgaver som fx hospitalspræst og fængselspræst
- at oprette ens forvaltningspraksis for alle religiøse samfund i landet i et nyt Religionsministerium.

For nylig havde vi et konstruktivt møde med kirkeminister Johannes Lebech om de udfordringer, som vi har rejst her. Han kunne (ville) dog ikke give tilsagn om konkrete tiltag, men lovede at bruge sommeren på at overveje et forslag om at nedsætte en kommission, der kan belyse problematikken omkring religionsfrihed og -lighed på en nuanceret måde. Hvis ministeren følger opfordringen kan det give os alle en bedre forståelse for sammenhængen mellem religionsfrihed og lighed og sikre at Danmark endelig kommer på forkant med fremtiden, når det gælder vilkårene for trossamfund af alle slags.

Kristeligt Dagblad, kronik den 23. august 2001

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.